

Galeria Estrany-de la Mota

<http://www.estranydelamota.com/>

Passatge Mercader 18
08008 Barcelona, Espanya
T +34 93 215 70 51

José Antonio Hernández-Díez. Chiviados

Inauguració: Divendres, 16 de desembre de 2016, 19.00 h.

Exposició: 16.12.2016 – 03.03.2017. Dimarts a divendres de 10.30 a 19.00 h i dissabtes de 10.00 a 14.30 h.

La Galeria Estrany-de la Mota té el plaer de presentar la quarta exposició individual de José Antonio Hernández-Díez (Caracas, Veneçuela, 1964) a la galeria.

L'exposició *Chiviados*¹ és un procés d'hibridació i apropiació de les estètiques minimalistes i una resposta irònica, a les lectures que els artistes llatinoamericans van fer dels corrents artístics hegemònics que provenien del context nord-americà i europeu. Una aposta per un postminimalisme *low-tech* que, a partir de desplaçaments semàntics i amb una alta càrrega emocional, l'humanitzen i permeten establir una major relació de complicitat amb l'espectador.

A mitjans de la dècada dels anys seixanta va aparèixer als Estats Units, una nova tendència, bàsicament escultòrica, que es va caracteritzar per una simplicitat de forma i recursos, un aspecte fred i industrial i, en conseqüència, per evitar qualsevol intenció narrativa. El que actualment coneixem com Minimalisme, terme encunyat el 1965 pel filòsof anglès Richard Wollheim² en referir-se a les obres del pintor americà Ad Reinhardt. Aquest nou "-isme" designava, de manera una mica simplista, allò "nou" d'aquest estil. Es va instaurar i va ser utilitzat per designar el treball d'un grup d'artistes com Donald Judd, Dan Flavin, Sol Lewitt o Robert Morris.

Als anys setanta, les influències d'aquest nou estil artístic van arribar a Amèrica Llatina, on es van assimilar i combinar amb elements propis creant, d'aquesta manera, unes ramificacions d'aquesta estètica. Com apunta el crític i comissari cubà Gerardo Mosquera són grans mestres de copiar sense sentiment de culpa, però, tant la cultura com l'art llatinoamericans s'ha especialitzat en apropiar-se i resignificar els models culturals euro-nordamericans, generalment, d'una manera radicalment transformadora³. Un mestissatge propi del procés postcolonial en el qual es barregen aquestes influències del llenguatge "internacional" amb aquells elements que els permeten la reconstrucció d'una identitat pròpia.

Amb aquest projecte, José Antonio Hernández-Díez vol posar en evidència els processos d'hibridació i apropiació que responen a la situació postcolonial d'Amèrica Llatina. Recupera l'estructura elèctrica dels tubs lluminosos fluorescents que utilitzava l'artista minimalista Dan Flavin i substitueix els tubs per altres objectes elaborats de manera industrial: escombres i desembussadors. Realitza un assemblatge d'objectes fabricats en sèrie, desproveint-los de la seva funció original, i generant altres objectes híbrids, amb una clara estètica Pop. Els objectes estan dislocats de la seva funció habitual, es reconfiguren i pateixen un desplaçament semàntic a partir d'aquestes juxtaposicions inesperades. Una estratègia que ja havia utilitzat anteriorment en altres treballs com la sèrie *Pensadores* (2000), en la qual utilitzava les lletres de les marques de sabatilles esportives amb la finalitat de compondre noms d'alguns filòsofs. Encara que és important recordar com assenyalava el comissari Ivo Mesquita que no es tracta d'*objets trouvés*, sinó de construccions molt ben plantejades⁴. Estableix jocs prosaics amb els objectes que descontextualitza del seu àmbit domèstic i, amb una fina ironia o refinat humor negre, potencia la multiplicitat dels significats que aquests poden arribar a tenir.

D'altra banda, rescata la dimensió humana de la cultura atresorada pels museus, gràcies al fet que els objectes que utilitza formen part de l'imaginari quotidià. L'espectador és capaç de reconèixer-los amb més facilitat i aquesta relació de semblança, els fa perdre la condició d'objectes intocables. Alhora, aquestes escultures sobrepassen la autoreferencialitat i la deformació de l'original permet re-significar els dogmes imposats⁵. Amb elles, l'artista remet de forma anòmala a com en aquests museus europeus i/o americans, en els quals podem trobar les composicions originals de Flavin, el personal de neteja, en la majoria dels casos, serà llatinoamericà. Una discontinuïtat en el discurs minimalista, que ha deixat de respondre a la màxima formal del Minimal Art, proposada per Frank Stella, ("És només el que veus")⁶ per respondre a posicions polítiques i socials marginals. De la mateixa manera, que quan va realitzar la sèrie *Que te rinda el día* (1996) en el qual les taules i les cadires, amb una clara referència a les escultures-mobiliari de Richard Artschwager, tenien la marca d'una dentadura: la cicatriu de l'artista sobre l'objecte.

Aquest projecte està molt relacionat amb una de les sèries més recent realitzada per l'artista, *Pisatario* (2015), però en aquest cas ha apostat per abordar-lo amb un llenguatge més vernacle: no es tracta de criticar allò "internacional", sinó de pluralitzar-lo més enllà del corrent hegemònic. L'artista és conscient de l'estereotip cultural originat per l'efecte de la globalització artística contemporània i genera una confrontació entre els referents de les noves tendències internacionals i la realitat sociocultural llatinoamericana.

---

¹ Terme llatinoamericà, concretament colombià, que s'utilitza per referir-se a aquells objectes que són còpia d'alguna cosa original. En el context de l'exposició es refereix al procés de realitzar còpies "pirates" de les obres emblema de Dan Flavin, un dels artistes pioners de l'art minimalista. La utilització d'aquest terme per titular l'exposició i les peces d'aquesta sèrie, es deu al fet que l'artista va gestar el projecte quan visitava una fàbrica d'escombres durant una estada a la ciutat de Medellín (Colòmbia).

² Richard Wollheim, "Minimal Art" a *Arts Magazine*, gener 1965, pp. 26-32.

³ Gerardo Mosquera, *No es sólo lo que ves: pervirtiendo el minimalismo*, Madrid: Museo Nacional Centro de Arte reina Sofía, 2000, p. 18.

⁴ Ivo Mesquita, *José Antonio Hernández-Díez: algunas observaciones*, Santiago de Compostela: Centro Galego de Arte Contemporánea, 2000, p. 42.

⁵ Nelly Richard, "Latinoamérica y la posmodernidad: la crítica de los originales y la revancha de la copia" a *La estratificación de los márgenes*, Santiago de Chile: Centro Cultural Palacio de la Moneda, 1989, p. 55.

⁶ Bruce Glaser, "Questions to Stella and Judd", a *Minimal Art: A Critical Anthology*, Berkeley: University of California Press, 1995, p. 158.

Amb la col·laboració de:

Abe **INEDIT**
Art Barcelona **Damm**
Associació de Galeries

*Per a més informació i/o imatges contactar amb ferranElOtro (ferranelotro@estranydelamota.com).